

Monumentnummer*: 522339

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 24 december 2001
Kadaster deel/nr 82974/154

Woonplaats* Dordrecht
Gemeente* Dordrecht
Provincie* Zuid-Holland

Locatiennaam Dordrecht
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Dordrecht
Sectie* G
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 2394

Omschrijving**

Inleiding

Vroeg twintigste-eeuwse WINKEL met TOONZAAL. Het pand is gebouwd voor de meubilerinrichting firma Zwijsen en Co., van de uit Tiel afkomstige beddenverkoper A.J Zwijsen. De architect van het in 1902, in de stijl van de internationale Art Nouveau gebouwde pand was de in Dordrecht woonachtige architect Carel Tenenti jr. Het pand staat op de plaats waar voorheen twee panden stonden, die bij de zeer ingrijpende verbouwing tot één geheel met winkel, toonzalen, magazijn en wonig werden getransformeerd. De tableaux van geglazuurde tegels onder de verdiepingvensters en de bovenste gevelrand zijn afkomstig van de Delftse plateelbakkerij De Porceleyne Fles (Joost Thoof & Labouchère). Het pand is gerenoveerd en inwendig verbouwd in 1993, waarbij de essentiële kenmerken van het sindsdien als huisvesting van het Centrum Beeldende Kunst fungerende gebouw bewaard zijn gebleven. Verloren geraakt is de betimmering van Amerikaans grenen, evenals de oorspronkelijke, luie ijzeren trap en de kantoorruimte met de facet geslepen ruiten, met rechtstreeks zicht in de winkel.

Het pand maakt deel uit van een gesloten gevelwand in het beschermde stadsgezicht van Dordrecht.

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Aan de voorzijde drie bouwlagen tellende winkelpand met een symmetrische voorgevel, opgetrokken in deels geglazuurde gele verblendsteen, met hardsteen voor details en teakhout en glas voor de puien. De niet dragende, tussen hoekpenanten van hardsteen en metselwerk staande, geveldelen van de eerste en de tweede bouwlaag zijn transparante vliesgevels, waarachter zich oorspronkelijk de winkel en de toonzaal (eerste verdieping) bevonden. De pui heeft een deur in de middenpartij, die oorspronkelijk van een portiek was voorzien. Aan weerszijden hiervan een groot, boven een hardstenen plint staand etalageraam met roedenverdeling in de gewelfde bovenramen, waarboven een brede houten cordonlijst ligt. De brede vensterpartij van de verdieping, bestaande uit drie brede gescheiden door twee smalle ramen, beslaat vrijwel de gehele gevelbreedte en is eveneens voorzien van een roedenverdeling in de gewelfde bovenramen. Deze vensterpartij wordt grotendeels geflankeerd door grote hardstenen kraagstukken met onder meer zweepslag- en florale motieven in reliëf. Tussen de kraagstukken ligt een brede, geklinknagelde puibalk waarboven een dunne profiellijst, die voortkomt uit de reliëfversiering van het kraagstuk. De tweede verdieping bevat drie getoogde vensters met hardstenen sluit- en aanzetstenen in de hanekammen. De vensters zijn voorzien van schuiframen met getoogde wisseldorpels en drieruits bovenramen en staan boven tegeltableaus met in *pâte-sur-pâte* techniek uitgevoerde Art Nouveau decors. De brede muurdammen worden geaccentueerd door lisenen en pilasters. De pilasters tussen de vensters zijn samengesteld uit hardstenen en gemetselde onderdelen en worden beëindigd door een hardstenen bekroning met lineaire motieven. Deze maken deel uit van een driedelige kroonlijst met op geprofileerde hardstenen segmentbogen liggende, geglazuurde tegeltableaus. Deze staan tussen de hardstenen bekroningen, die door middel van een hardstenen deklijst met elkaar worden verbonden en zijn voorzien van decors als op de tableaus onder de vensters. De hoeklisenen worden bekroond door hardstenen opstaande dakstukken in de vorm van voluten.

Het twee bouwlagen tellende achterste deel van pand en de bijbehorende gevels zijn oudere restanten en voorzien van rechtgesloten gevelopeningen.

Van de vroeg-twintigste delen van het inwendige zijn enkele essentiële onderdelen, zoals de vide met gaanderij en de in de langsrichting van het pand geplaatste lichtkap, bewaard gebleven. De gaanderij is omheind door middel van balustrades die bestaan uit gietijzeren spijlen, balusters en handlijsten van hout en bevestigd zijn aan doorlopende stalen balken. De balken rusten op gietijzeren kolommen met ronde doorsnede. Deze dragen op hun beurt de ijzeren kolommen waarop de glazen lichtkap rust. De in een plat dak geplaatste lichtkap is een zadeldakvormige lantaarn die is samengesteld uit een reeks spanten en zorgt voor de ruime toetreding van daglicht in de voormalige toonzaal.

Waardering

De voormalige winkel met toonzaal is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische, de architectuurhistorische en de stedenbouwkundige waarde.

- \tHet pand heeft cultuurhistorische waarde als een bijzondere schakel in de typologische ontwikkeling van de winkelarchitectuur.

- \tHet pand heeft architectuurhistorische waarde als een goed voorbeeld van winkelarchitectuur, waarbij de gevel en het interieur als een functionele en stilistische eenheid zijn opgevat en als een mooi voorbeeld van een "gedematerialiseerde" vliesgevel .

- \tHet pand heeft stedenbouwkundige en ensemblewaarde als een bijzonder onderdeel van een gesloten gevelwand in het historische stadshart van Dordrecht.

- \tHet pand is tevens van belang vanwege de herkenbaarheid en de grote mate van gaafheid van het exterieur en belangrijke delen van het interieur.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Winkel (G)

Functie

Winkel (G2)